

Sygn. akt I Ns 1708/14

POSTANOWIENIE

Dnia 31 maja 2016r.

Sąd Rejonowy w Świdnicy I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Halina Grzybowska

Protokolant Magdalena Tobiasz

po rozpoznaniu w dniu 17 maja 2016r. w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z wniosku **J. O.**

przy udziale **M. M. (1) i W. S.**

o stwierdzenie nabycia spadku po A. S. (1)

I. **uchyla akt poświadczenia dziedziczenia po A. S. (1)**, zmarłym dnia 14 lipca 2014 roku w Ś., ostatnio stale zamieszkałym w Ś. sporządzony w dniu 13 października 2014 roku w formie aktu notarialnego Rep A nr (...) przez notariusza W. D., prowadzącego Kancelarię Notarialną w Ś., zarejestrowany w informatycznym rejestrze aktów poświadczenia dziedziczenia, utworzonym przez Krajową Radę Notarialną w dniu 13 października 2014 roku pod numerem (...);

II. **stwierdza, że spadek po A. S. (1)**, synu W. i M., urodzonym (...) w S., zmarłym w dniu 14 lipca 2014 roku w Ś., ostatnio stale zamieszkałym w Ś., na podstawie testamentu notarialnego z dnia 27 maja 2014 roku Rep A nr (...) nabyła w całości córka **M. M. (1)** (córka A. i B., posiadająca PESEL (...));

III. **stwierdza, że na podstawie zapisu windykacyjnego**, zawartego w testamencie notarialnym, sporządzonym w Kancelarii Notarialnej notariusza R. B.

w dniu 27 maja 2014 roku Rep A nr (...), dokonany przez spadkodawcę A. S. (1), syna W. i M., urodzonego (...) w S., zmarłego w dniu 14 lipca 2014 roku w Ś., ostatnio stale zamieszkałego w Ś., **J. O.**, córka A. i J., urodzona (...), posiadająca PESEL (...), nabyła służebność osobistą mieszkania w postaci dożywotniej i bezpłatnej służebności całego lokalu mieszkalnego nr (...), położonego w Ś. przy ulicy (...), dla której to nieruchomości lokalowej Sąd Rejonowy w Świdnicy prowadzi księgę wieczystą (...);

IV. ustala, że każdy z uczestników postępowania, we własnym zakresie ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sygn.akt I Ns 1708/14

UZASADNIENIE

We wniosku z dnia 15 października 2014 roku wnioskodawczyni J. O. wniosła o stwierdzenie nabycia spadku po A. S. (1), o otwarcie i ogłoszenie testamentu z dnia 14 lipca 2014 r. oraz o stwierdzenie, że istnieje testament z maja 2014 roku, w którym spadek w całości nabyła M. M. (1). Podała, że ze spadkodawcą żyła w konkubinacie, a od końca lutego 2014 roku zamieszkała z nim i opiekowała się w okresie choroby nowotworowej i sprawowała nad im opiekę bez wsparcia dzieci spadkodawcy.

Uczestniczka M. M. (1) zarzuciła, że obydwa testamenty są nieważne, bo spadkodawca leczył się psychiatrycznie i brał leki uśmierzające ból i psychotropowe.

Uczestnik W. skokowski wnosił stwierdzenie nabycia spadku z mocy ustawy. Wskazał nadto, że 13 października 2014 roku notariusza zostało poświadczono udzielenie spadku po zmarłym ojcu.

Po ujawnieniu poświadczenia dziedziczenia i przeprowadzeniu postępowania dowodowego wnioskodawczyni domagała się stwierdzenia nabycia spadku po A. S. (1) na podstawie testamentu ręcznego spisane go przez świadka M. i wniosła o zasądzenie na jej rzecz od uczestnika 50 zł tytułem zwrotu opłaty sądowej.

Uczestnik W. S. wniósł o stwierdzenie nabycia spadku z mocy ustawy, nie godząc z się z testamentami ojca, który stale zmieniał zdanie.

Sad ustalił następujący stan faktyczny .

A. S. (1), syn W. i M. z domu S. , urodzony (...) w S. zmarł 14 lipca 2014 roku w Ś., ostatnio stale zamieszkiwał w Ś. . w chwili śmierci by rozwiedziony

Dowód: odpis aktu zgonu w aktach I Ns (...).

Był żonaty 1 raz. Z małżeństwa miał dwoje dzieci M. M. (1) i W. S.. Innych dzieci naturalnych ani przysposobionych nie miał. Żaden ze spadkobierców nie zrzekał się dziedziczenia Anie nie został uznany za niegodnego dziedziczenia

Dowód : zapewnienie spadkowe uczestników M. M. (1) i W. skokowskiego złożone na rozprawie w dniu 1 marca 2015 r.

Od maja 2004 roku A. S. (1) był pacjentem (...) w Ś. , gdzie korzystał z pomocy psychologa do 2012 roku i psychiatry do marca 2013 roku . Zgłaszał złe samopoczucie , pesymizm, zaburzenia snu, koncentracji i uwagi , problemy z pamięcią rozgoryczenie opieką służby zdrowia po leczeniu operacyjnym kręgosłupa, problemy rodzinne po rozwodzie i problemy z kolejnymi partnerkami .

Ponadto leczył się w tej Przychodni w związku ze schorzeniami kręgosłupa, żołądka a w ostatnim okresie z powodu choroby nowotworowej płuc.

Dowód: dokumentacja psychologiczna i z medyczna z (...) w Ś. .

Od listopada 2013 do stycznia 2014 roku był 3-krotnie hospitalizowany w (...) im .dra A. S. w W. na Oddziale Pulmonologii i Onkologii, gdzie rozpoznano u spadkodawcy guza płuca prawego, z podejrzeniem przerzutów do śledziony, stan po resekcji żołądka z powodu choroby wrzodowej i nadciśnienie tętnicze . Przy przyjęciach do tego szpitala jako opiekunę spadkodawcy wskazywał B. M. zam. w Ś. .

Dowód: dokumentacja medyczna ze (...) im. dra A. S. w W. .

Po wypisaniu ze szpitala od stycznia 2014 roku kontynuował radioterapię i chemioterapię paliatywną w W. i w Ś.

Dowód: dokumentacja medyczna z Poradni ogólnej (...) w Ś...

Wnioskodawczyni zamieszkała ze spadkodawcą pod koniec lutego 2014 roku . W tym czasie toczyło się jeszcze postępowanie o podział majątku wspólnego pomiędzy spadkodawcą i jego byłą żoną, tj. matką uczestników postępowania. W sprawie tej uczestnicy opowiedzieli się po stronie matki i stało się to to zarzewiem głębokiego konfliktu pomiędzy spadkodawcą a jego dziećmi. Doszło także do awantury pomiędzy spadkodawcą i uczestnikiem oraz byłą żoną spadkodawcy , gdy spadkodawca przyszedł do ich wspólnego mieszkania . Interweniowała wówczas policja . Spadkodawca obraził się na swoje dzieci i uczestniczka przez długi okres czasu nie utrzymywała kontaktu z ojcem, do czasu kiedy to dowiedziała się w lutym 2014 roku o jego poważnej chorobie i zaczęła go wówczas odwiedzać

i telefonować. W czasie choroby spadkodawcy wnioskodawczyni, m.in. z H. M., który woził spadkodawcę do lekarzy, i placówek medycznych, opiekowała się spadkodawcą na co dzień, towarzyszyła mu w wizytach u lekarzy, zamawiała wizyty domowe i zgłaszała się po leki do Przychodni

Dowód : zapewnienie spadkowe wnioskodawczyni i uczestni ków złożone na rozprawie w dniu 11 marca 2015 roku .

Od konfliktu z interwencją policji uczestnik nie utrzymywał kontaktu z ojcem aż do jego śmierci

dowód: zapewnienie spadkowe uczestnika złożone na rozprawie w dniu 11 marca 2015 roku.

W maju 2014 roku na prośbę spadkodawcy sprowadziła do jego mieszkania notariusza R. B., który odbył długą rozmowę ze spadkodawcą. A. S. (1) zastanawiał się jak sporządzić testament. Z rozmowy wynikało, że chce wydziedziczyć syna, o córce wypowiadał się dobrze i chciał ją powołać do spadku a jednocześnie chciał aby wnioskodawczyni mieszkała w jego mieszkaniu i chciał zabezpieczyć jej to prawo w testamencie. Spadkodawca był przytomny, na notariuszu sprawił wrażenie świadomego. Notariusz długo rozmawiał ze spadkodawcą na temat powodów do wydziedziczenia. Po tej rozmowie i ustaleniach co do treści testamentu, 2 dni później notariusz ponownie przybył do mieszkania spadkodawcy i wówczas spadkodawca podpisał przygotowany zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami projekt jako testament z dnia 27 maja 2014 roku, który został zarejestrowany w Repertorium A za nr (...)2014 roku, w którym do całości spadku po sobie powołał córkę M. M. (3) urodzoną dnia (...), wydziedziczył syna W. S., wskazując jako przyczynę to, że dopuścił się rżącej obrazy czy spadkodawcy(często używał wobec niego słów obelżywych, kilka razy go pobił, wielokrotnie popychał), wyrzucił z mieszkania i zmienił zamki, kilkakrotnie go okradł, wynosił rzeczy z domu i je sprzedawał, nadużywał alkoholu i zażywał narkotyki.

Jednocześnie tytułem zapisu windykacyjnego na rzecz J. O. ustanowił na lokalu mieszkalnym stanowiącym jego własność, położonym w Ś. przy ulicy (...) służebność osobistą w postaci dożywotniej, bezpłatnej służebności mieszkania składającej się z całego lokalu mieszkalnego

Dowód : zeznania świadka R. B. złożone na rozprawie w dniu 6 października 2015 roku, wypis z aktu notarialnego Rep A nr (...) k. 13, zeznania wniosk o dawczyni j.w .

W czerwcu 2014 roku gdy spadkodawca był w szpitalu, telefonicznie poprosił notariusza R. B. o przygotowanie projektu kolejnego testamentu, mówił, że w testamencie z maja mylnie wpisane jest nazwisko córki, że córka nie zajmuje się nim tak jak powinna, rozważał wydziedziczenie również córki i powołanie do całości spadku wnioskodawczyni, mówił że planuje zawrzeć małżeństwo z wnioskodawczynią, o której ciepło się wyrażał. Później jednak zatelefonował do notariusza, że na razie zostaje tak jak jest, a jak wyzdrowieje to się do niego zgłosi i ostatecznie nie przyszedł podpisać kolejnego projektu testamentu i nie skontaktował się więcej z notariuszem

dowód: zeznani świadka R. B. j.w .

Spadkodawca był osobą konfliktową, roszczeniową, rozgoryczoną, obwiniał inne osoby za swoje nieudane życie rodzinne, po rozwodzie często zmieniał partnerki

Na kilka dni przed śmiercią spadkodawca telefonował do swojej siostry przyrodniej Z. M. i wołał swoją córkę M.. Mówił niewyraźnie, ciężko mu było się wysłowić. Z. M. myślała, że się pomylił mówiła mu, że źle się dodzwonił.

dowód: zeznania świadka Z. M. złożone na rozprawie w dniu 11 marca 2015 roku, zapewnienie spadkowe uczestniczki M. M. (1) j.w .

Telefonował też do kuzynki uczestników E. K., a w czerwcu 2014 roku mylił już fakty, mówił o planach co do sporządzenia testamentów na kolejne osoby. Raz żałował, że dokonał zapisu na rzecz wnioskodawczyni a później obawiał się, że wnioskodawczyni go zostawi samego, i wspominał nawet o ślubie z wnioskodawczynią ze względu na mieszkanie. W sklepie w Ś. w (...), w którym pracuje E. K., prowadzonym przez jej dzieci zostawiła przygotowany odpis

aktu urodzenia A. S. (1), po który miał się ktoś zgłosić. Spadkodawca obawiał się śmierci, wiedział ,że jest poważnie chory, często zmieniał mu się nastrój.

dowodu : zeznania świadka E. K. złożone na rozprawie w dniu 19 maja 2015 roku

12 lipca 2014 roku ,tj. na 2 dni przed śmiercią spadkodawcy H. M. spisał w całości własnoręcznie (...), z którego wynikało, że A. S. (1) wydziedziczył obydwój swoich dzieci a cały swój dobytek w tym mieszkaniu z wyposażeniem przekazuje J. O., który to dokument podpisał jako świadek H. M. i z trudem spadkodawca

dowód: testament z dnia 12 lipca 2014 roku k. 4 .

W dacie sporządzenia testamentu notarialnego z dnia 27 maja 2014 roku spadkodawca był w stanie umożliwiającym świadome albo swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli.

Natomiast w dniu 12 lipca 2014 roku z powodu zaburzeń psychicznych wynikających z sytuacji stresowej mógł mieć wzmogoną podatność na oddziaływanie otoczenia, ale mogły one jedynie w pewnym zakresie ograniczać swobodę podjęcia decyzji, ale jej nie wyłączyć.

dowód: opinia biegłego sądowego lekarza psychiatry z dnia 01 lutego 2016 roku k. 111-129 .

W dniu 13 października 2014 roku uczestniczka M. M. (1) złożyła przed notariuszem W. D. oświadczenie o przyjęciu spadku wprost z mocy ustawy po zmarłym ojcu A. S. (1)

Dowód: wypis z akt notarialnego Rep A nr (...) w aktach I Ns (...).

Tego samego dnia Notariusz W. D. prowadzący Kancelarię Notarialną w Ś. w formie aktu notarialnego poświadczył dziedziczenie po A. S. (1), zmarłym 14 lipca 2014 roku z mocy ustawy wprost w udziałach po 1/2 części przez M. M. (1) i syna W. S.

dowód: wypis z aktu notarialnego z dnia 13 października 2014 roku rep A Nr (...) r. .

Powyższe ustalenia zostały poczynione w oparciu o opisane wyżej dokumenty urzędowe, dokumentacje medyczną , zapewnienia spadkowe uczestników postępowania i zeznania świadków których treść w zakresie poczynionych wyżej ustaleń nie budzi wątpliwości, a także na opinii biegłego lekarza psychiatry która nie została zakwestionowana przez żadnego z uczestników postępowania. Żaden z uczestników nie podważył także ,że dokument z data 12 lipca 2014 roku zatytułowany testament został własnoręcznie podpisany przez spadkodawcę. sporna kwestia było jedynie to , czy w dacie sporządzania testamentów spadkodawca miał zachowaną zdolność swobodnego i świadomego złożenia oświadczenia woli na wypadek śmierci.

Z zeznań świadków E. K., Z. M. oraz zapewnienia uczestników postępowania , a także z dokumentacji psychologicznej i medycznej jednoznacznie wynikało, że spadkodawca był chwiejny emocjonalnie, miał zmiany nastroju, poczucie rozgoryczenia, pretensji do najbliższych, zwłaszcza do dzieci, że stanęły po stronie matki w postępowaniu sądowym o podział majątku wspólnego, że często zmieniał zdanie , obwiniał innych za niepowodzenia w swoim życiu osobistym , a w ostatnich dniach życia miał problemy z mówieniem, wysławianiem się i mylił się co do osób, z którymi rozmawiał telefonicznie .Skłócony z najbliższymi , zmagając się z ciężką chorobą , niewątpliwie miał poczucie osamotnienia, często zmieniał swoje partnerki , a w obliczu poważnej choroby obawiał się śmierci i cierpienia i pozostawienia go bez opieki, wobec czego był zdany na opiekę swoich partnerek (do stycznia 2014 r. była to B. M. a następnie wnioskodawczyni . Z drugiej strony trudno się dziwić wnioskodawczyni , że opiekując się spadkodawcą, chciała mieć poczucie bezpieczeństwa w zakresie potrzeb mieszkaniowych , stąd niewątpliwie zabiegała o to, żeby spadkodawca ją zabezpieczył , co uczynił w testamencie notarialnym a nawet zawarł z nią małżeństwo i zmienił testament z maja 2014 r, co potwierdziły nie tylko zeznania notariusza R. B., osoby zaufania publicznego, obiektywnej i postronnej , więc wiarygodnej ale także częściowo zeznaniami świadka E. K., jednak i w tym zakresie spadkodawca zmieniał zdanie i ostatecznie skutecznie urzędowo tych planów nie sfinalizował.

Z opinii biegłego lekarza psychiatry dr A. H. jednoznacznie wynika, że spadkodawca nie cierpiał na zaburzenia psychiczne ani dacie 27 maja 2014 roku ani 14 lipca 2014 roku. Wskazał jednocześnie, że brak na to dowodów także w dokumentacji medycznej zarówno z Poradni jak i ze szpitali, z której wynikało, że stwierdzono dobry kontakt ze spadkodawcą, mimo obniżonego nastroju, a wręcz płaczliwości, zaburzeń snu (z powodu bólu oraz napięcia spowodowanego silnym stresem, poczuciem zagrożenia i bezsilności, bezradnością oraz obniżenia pamięci, z powodu skomplikowanej sytuacji rodzinnej, poczucia braku pomocy z zewnątrz, co jednak nie świadczyło o chorobie psychicznej, natomiast przyjmowane leki antydepresyjne i przeciwbólowe (jednakże te w małych dawkach) w ostatnich miesiącach życia, jak również chemioterapia, po które czuł się źle - nie wpływały negatywnie na stan świadomości spadkodawcy i inne funkcje psychiczne upośledzające funkcjonowanie na co dzień. Co prawda w dniu 14 lipca 2014 roku z powodu pogorszenia stanu zdrowia, dużego stresu związanego z chorobą nowotworową i niepewną sytuacją rodzinną i domową spadkodawca mógł być bardziej podatny na wpływ otoczenia i działać pod presją wnioskodawczyni co do zmiany wcześniejszego testamentu, jednakże nawet wówczas był w stanie umożliwiającym świadome albo swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli.

Sąd zważył.

Zgodnie z treścią art. 926 § 1 kc powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu.

Stosownie do treści art. 926 § 2 k.c. dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób, które powołał, nie chce lub nie może być spadkobiercą.

Kolejny przepis art. 941 k.c. reguluje rozrządzenie majątkiem na wypadek śmierci, które można dokonać jedynie przez testament.

Cechy testamentu pisemnego, które warunkują jego ważność zostały określone w art. 949 § 1 i § 2 kc, zgodnie z którym spadkodawca może sporządzić testament w ten sposób, że napisze go w całości pismem ręcznym, podpisze i opatry datą. Jednakże brak daty nie pociąga za sobą nieważności testamentu własnoręcznego, jeżeli nie wywołuje wątpliwości co do zdolności spadkodawcy do sporządzenia testamentu, co do treści testamentu lub co do wzajemnego stosunku kilku testamentów.

Z uwagi na to, że cech tych nie posiada testament z dnia 12 lipca 2014 roku, ponieważ nie został w całości napisany przez spadkodawcę a jedynie przez niego podpisany, a nadto nie można go uznać za testament szczególny w rozumieniu przepisu art. 952 k.c., albowiem ustna wola spadkodawcy, jeśli nawet odpowiadała treści testamentu spisane przez H. M. w dniu 12 lipca 2014 roku, to nie została wyrażona w obecności co najmniej 3 świadków, a zatem dokumentu takiego także nie można uznać za skuteczny testament ustny. Tym samym nie wywołał on żadnych skutków prawnych. Z tych przyczyn dalsze rozważania co do swobody i świadomości spadkodawcy w dniu 12 lipca 2014 roku pozostają bez znaczenia.

Niewątpliwie więc ważnym testamentem jest testament spadkodawcy A. S. (1) z dnia 27 maja 2014 roku, tj. sporządzony zgodnie z przepisem art. 950 k.c. w formie aktu notarialnego, gdy w świetle opinii biegłego lekarza psychiatry A. H., którą sąd w pełni podziela - zarzuty uczestników co do braku swobody i świadomości testowania w tym dniu zostały skutecznie obalone.

Przepis art. 95j. Ustawy z dnia 14 lutego 1991 roku o notariacie (Tj. Dz u z 2014 r. poz. 164 z późn. zmianami) stanowi, że zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia ma skutki prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku.

We wnioskodawczyni wniosła o stwierdzenie nabycia spadku na podstawie testamentu

Po ujawnieniu poświadczenia dziedziczenia wniosła o stwierdzenie nabycia spadku z na podsiewie testamentu z dnia 2 lipca 2014 roku. Z uwagi na to, że wnioskodawczyni działali bez profesjonalnego pełnomocnika sąd przyjął, że wnioskodawczyni i domagała się w istocie uchylecia poświadczenia dziedziczenia wobec ujawnienia, że jako

zapisobierca windykacyjny nie brała udziału w akcie poświadczenia dziedziczenia a nadto wobec faktu ,że okoliczność istnienia testamentów i zapisu windykacyjnego nie była znana przy czynności sporządzeniu dziedziczenia , na podstawie przepisu art.: 679 § 1,2 , 3 i 4 k.p.c. uchylił akt poświadczenia dziedziczenia – jak w punkcie I sentencji postanowienia, a następnie orzekł na podstawie przepisu art. 950 k. c., że cały spadek po zmarłym A. S. (1) na podstawie testamentu notarialnego z dnia 27 maja 2014 roku nabyła w całości córka a M. M. (1).

Zgodnie z przepisem art. 981¹ § 1 k.c. w testamencie sporządzonym w formie aktu notarialnego spadkodawca może postanowić, że oznaczona osoba nabywa przedmiot zapisu z chwilą otwarcia spadku (zapis windykacyjny).

Jak sąd ustalił i co wynika z testamentu notarialnego z dnia 27 maja 2014 roku tytułem zapisu windykacyjnego na rzecz J. O. w testamencie tym spadkodawca ustanowił na lokalu mieszkalnym stanowiącym jego własność , położonym w Ś. przy ulicy (...) służebność osobistą w postaci dożywotniej, bezpłatnej służebności mieszkania składającej się z całego lokalu mieszkalnego.

Dlatego też stosownie do treści przepisu art. 677§ 2 k.p.c., który stanowi, że w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku sąd stwierdza także nabycie przedmiotu windykacyjnego, wymieniając osobę, dla której spadkodawca uczynił zapis windykacyjny oraz przedmiot tego zapisu – orzeczono jak w punkcie III sentencji postanowienia.

W ocenie sądu w niniejszej sprawie każdy z uczestników w jednakowym stopniu był zainteresowany wynikiem tego postępowania i dlatego na podstawie art. 520 § 1 k. p. .c orzeczono jak w punkcie IV sentencji postanowienia.